

Meddelanden från bygden efterlysas.

Estlandssvenskarna äga en tidning, som heter Kustbon. Glädjande nog har detta tidningsorgan kämpat sig fram genom tvenne decennier, ofta uthärdande de mest svåra situationer. Dess ekonomi har alltid varit vacklande och skall, mänskligt att döma, även förbliva sådan. Kustbon är ju, eller bör åtminstone vara bygdens tidning, ty den bör så mycket som möjligt avspegla bygdens liv både i helg och söcken. Men huru ofta är ej redaktionen tvungen att blott ana pulsslagen från bygden, utan att veta, vad som där i själva verket tilldrager sig. Först efter någon tid kan det hända, att man genom någon resande får reda på, att någonting hänt för så eller så många veckor sedan. Det har oftast varit lättast att få uppgifter från Ruhno, trots att man i årtionden endast gått och häpnat över dess klassiska isole-ring.

Vem skall förse Kustbon med notismaterial från bygderna? - Ja, vem som helst, som har intresse för saken och inte blott väntar att andra skall göra. Det är inte blott lärarna, som nu äro i stånd att göra det, utan det finns en hel del folk som t. o. m., gått genom gymnasiet i Haapsalu för att ej tala om Birkas. Kustbons spaltutrymme är ju så begränsat och inte händer det ju heller så värst mycket, skulle man kunna tro.

Kustbons medarbetarkrets har alltid bestått av frivilliga krafter, och på frivillig väg har allt vårt fria kulturarbete hitintills bedrivits. Undertecknad är den siste som skulle vilja förneka resultatet av detta arbete som bedrivits åtminstone i fyra decennier. Skulle de nuvarande förhållandena vara ogynnsamma för sådant arbete i hela dess utsträckning eller har intresset så helt intriktats i andra banor, så att man helt och hållet glömt Kustbon, om vars betydelse under tvenne decennier man utan blygsel skulle kunna använda de bästa ord.

Visserligen har Kustbon ej direkt ökat någons förråd av materiell rikedom, men all den stund den ju är en kombinerad lantbruks-, hushållstidning m. m. så kan det dock hända, att något ax på lantmannens åker skjutit högre än andra på grund av de jordbruksartiklar, som ingått i den eller att något hem ute i bygden förmått tillämpa någon av de fingervisningar den kommit med.

Kursavslutning på Birkas.

Vinterkursen på Birkas avslutas den 7 maj med en högtidlig akt, som börjar kl. 1 e. m. På samma gång anordnas utställning av elevernas handarbeten.

Allmänheten hälsas hjärtligt välkommen, särskilt hoppas vi, att elevernas föräldrar och syskon infinna sig.

Köksväxtodling.

Det vore helt säkert värdefullt, om vi mera allmänt hade

en liten täppa med köksväxter vid våra hem. Plats finns vanligen tillräckligt, redan på 100 kvadratmeter kan man få tillräckligt med grönsaker för ett vanligt hushåll. Är man ovan vid grönsakskost, så går det ju inte åt så mycket heller i första taget. Grönsaksväxterna ha i stort sett samma krav på jordmån och gödsling som kål, och den odlas ju så gott som överallt. Jorden bör i alla fall vara mullrik, är den det inte från början, kan man öka mullhalten efterhand genom riklig gödsling med stallgödsel och kompost av löv, tång o. dyl.

Vi tänka oss ett trädgårdsland, som är 100 kvm., låt oss säga 10 m i fyrkant, och göra ett förslag till användning av detta. Vi kunna dela upp detta i 7 sängar, 10 m långa och 120 cm breda, med 25-30 cm breda gångar emellan sängarna. Gångarna behöva ej grävas utan endast trampa upp. På dessa sängar kunna vi tänka oss följande fördelning av växterna:

1. Kål (huvudkål) 3 sängar. För kålen behöver man inte alls göra några sängar, utan den sättes med jämna avstånd över det hela.

2. Rotfrukter: Rödbetor, 1 säng, morötter och palsternackor 1 säng. Vi sätta t. ex. 4 rader morötter och 1 rad palsternackor.

3. Ärtor och bönor 1 säng, hälften av vardera

4. Tomater, gurkor och spenat 1 säng ($\frac{1}{3}$ av varje).

Kålen sättes med 50 cm avstånd i båda riktningarna. Man får större skörd om man har ordentliga avstånd, att tränga

Köksväxtodling...

ihop alltför många plantor på ett litet land tjänar ingenting till.

Rödbeterna sätts i 4 rader på säng, och plantorna gallras, då de äro ett par tre cm höga, så att det blir 8—10 cm mellan plantorna. Morötter och palsternackor sätts med 5 rader på säng och gallras så att det blir 4—6 cm mellan plantorna i raden.

Ärterna kunna sås 3—4 rader på säng, med 5—7 cm mellan ärterna. De låga sorterna äro lättast att sköta. Av trädgårdsbönor finnas många olika slag, högväxta s. k. störbönor och låga buskbönor eller krypbönor, somliga sorter ha gröna baljor och andra ha gula (vaxbönor), skärbönor kallar man dem som ha sega baljor under det att de som ha "möra" baljor kallas brytbönor. Till störbönor måste man ha 2 m höga störrar, som de få slingra sig omkring. Buskbönor behöva inga stöd och äro därför kanske lättare att odla för nybörjaren. De kunna sätts med 3—4 rader på säng med 10—15 cm mellan börnorna. Under det att ärterna kunna sås tidigt, måste man vänta med att så börnorna tills jorden blivit tillräckligt varm (slutet av maj — början av juni).

Gurkorna, tomaterna och spenaten kräva särskilt kraftigt gödslad jord. Gurkorna sätts med frö 2 rader på säng med 5 cm mellan fröna, sedan gallrar man dem till 15 cm mellan plantorna.

Tomaterna måste dragas upp i bänk, och det är kanske klokast att skaffa dessa plantor färdiga från trädgårdsmästare. De planteras i två rader på säng med 50 cm mellan plantorna i raden. En 1½ m lång käpp sättes som stöd vid varje planta. Man skär sedan bort alla sidoskott allteftersom de växa fram och binder upp huvudstammen undan för undan. Endast 4—5 blomklasar lämnas att mogna.

Pumpor äro lätta att odla, och får man ett hörn ledigt, kan man sätta ett par tre frön. På en komposthög växa de allra bäst, de vilja nämligen ha så mycket näring som de kunna få.

Till detta köksväxtland kunna vi skaffa följande plantor och frön:

Plantor: Vitkål (huvudkål) 160—180 plantor; tomater 10 plantor.

Frö: (här lämnas förslag till lämpliga sorter, men man kan ju även taga andra) Rödbetor, "Egüptuse", 30 gr; morötter, "Nantes", 12 gr; palsternackor, "Student", 5 gr; ärter (låga sorter) "Withami ime", "Suttoni pioneer", 90—120 gr; bönor (buskbönor) "Heinrichi hügel", "Vaha Dattel", 60—80 gr; gurkor "Muromi", "Vjäsnikovi" 1 paket; spenat 1—2 paket. Spenaten sås flera gånger, varje gång några rader tvärs över en säng.

Alltså till verket med att ställa i ordning land och skaffa frö! Då det börjar bli tid att sätta, få vi talas vid om jordberedning och sådd. P. B.

Havsgyttja från Kuressaare till Palestina och Amerika.

Från Kuressaare har avsänts till Haifa och Palestina 10 kg s. k. hälsogyttja och till New York 25 kg. I de närmaste dagarna kommer man även att avsända en förpackning bestående av 100 lådor á 100 kg till Hamburg. Sändningarna till Amerika och Palestina äro provsändningar, emedan man i Hamburg redan ganska väl känner till den hälsobringande havsgyttjan.

Parlamentet hemförlovades.

På onsdagen avslutade riksdagens båda kamrar sin tredje sejour. Det allmänna intresset var fäst vid riksdagens ordförande prof. Uluots' avslutningstal, i vilket han gjorde en kort översikt över det hittills gjorda arbetet. Prof. Uluots sade b. a. att parlamentet har redan hunnit förvärva sig en viktig position i vår statliga organisation. Visserligen har det förekommit en del meningsskiljaktigheter, men folkrepresentanterna ha dock därvid handlat samvetsgrant och velat stå för folkets och statens bästa. Ordföranden sade även att arbetet mellan de båda kamrarna har varit fullständigt tillfreds-

ställande. Till slut uttryckte han förhoppningen att parlamentet tillsammans med hela nationen kommer att ge sitt bästa för bibehållandet av vårt självständiga rike.

Litvinov avgick.

Sovjetunionens utrikeskommissarie Litvinov har på egen anhållan avgått. Till ny utrikeskommissarie har utnämnts Molotov.

Meteor med hakkors...

I staden Houston belägen i Texas U.S.A. uppstod på tisdagen panik i samband med en meteors fall. Meteoren som följdes av en lång svans exploderade och utsände ljuskvaster i alla riktningar.

Innevånarna trodde att man hade att göra med ett fientligt bombardemang och för denskull hade man på flera ställen ringt upp polisen. Å andra sidan bekräftas förhållandet, att man tydligt sett ett hakkors högt upp på himlen. En del ha tolkat detta med ordet "Hitler" andra åter med "krig".

HUSHÅLLSKEMI.

En herre hette Karlsson och hans fru hette också Karlsson, men stavade sitt namn med ett s, ty hon var en bildad kvinna och hade genomgått ett högre läroverk för flickor. Hon hade gedigna och omfattande kunskaper i alla vid ett sådant läroverk förekommande ämnen, och hennes strävan efter giftermålet blev nu att göra dessa kunskaper fruktbarande för livet.

Hon började reformera sitt hushåll efter strängt vetenskapliga grunder.

Herr Karlsson — han stavade ännu sitt namn med två s och var överhuvudtaget under stretket i fråga om bildning och uppfostran — fick nu en svår tid att genomgå.

Rå som han var av födsel och ohejdad vana, åt han mycket, när han var hungrig och bedömde från sin primitiva synpunkt all mat i första rummet efter dess smak och aldrig efter dess näringsvärde. I följd härav blev han ganska fet tvärtemot naturens anordning och kunde i början icke

Hushållskemi...

förmås att inse det förnuftsvidriga i att på detta sätt belasta sig med en massa överflödsnäring. Men när har en reformation försiggått utan strid?

Herr Karlsson bragtes snart inför sin frus överlägsna bevisföring till sundare åsikter i näringsfrågan och herrskapet Karlssons (Karlsons) matordning upprättades i enlighet med vetenskapliga tabeller — fettämnen, äggvita och kolhydrater sammansattes i noggrant uträknade proportioner och följderna uteblevo icke. Herr Karlssons osunda fetma försvann hastigt och med fetman försvann också till största delen den råa skämtsamhet och det bullrande skratt, som han i okunnig förblindelse kallade sitt goda humör.

Allt artade sig på ett glädjande sätt, och fru Karlson vakade med stor noggrannhet över att ingenting skulle förstöra de vackra frukterna av hennes verksamhet. Hon räknade och adderade, skrev och experimenterade. Hennes kök var lika mycket ett laboratorium som en matateljé och hushållskemin firade den ena triumfen efter den andra i framställandet av nya, förut okända näringskombinationer. Hon var

lycklig i sitt kall, i utövandet av sin sköna vetenskap, som var värdig hennes bildning och uppfostran. Hon var ingen vanlig hushålls-slav, utan hennes liv hade djup och mening.

Någon gång stack väl den gamle Adam upp huvudet hos herr Karlsson, men varje gång visste frun att krossa honom med tillhjälp av statistiken, denna vetenskap, som gjort mänskligheten så oberäkneliga tjänster och påvisat så många missförhållanden, där vi förut i vår enfald trott allting vara gott och väl. Kort sagt, hennes verksamhet utvisade högst glädjande resultat — men ett, tu, tre dog herr Karlsson.

Han svalt ihjäl, sade fruns ovänner och läkaren, som skrev dödsattesten, sade detsamma. Men fru Karlson som visste, att han levat strängt regelbundet och efter de noggrannaste av henne själv uppgjorda närings-tabeller, tog deras "prat" med det överlägsna lugn som det anstod hennes bildning.

Hon styrde med begravningen, beställde en ståtlig gravsten och började fundera på en lämplig inskription. Då kom hon händelsevis en dag att se igenom sina tabeller och upptäckte, att hon begått ett fel i hopsummeringen av en kolumn

— matematiken hade aldrig varit hennes starka sida. Hennes make hade dött genom hennes förvällande — han hade tre dagar å rad fått en procent äggvita för lite!

Hans gravskrift lyder så här:

Här vilar stoftet
av

Herr Efraim Karls(s)on.

En martyr för vetenskapen.

Heder åt hans minne.

Icke allenast av bröd lever
människan...

Noak junior.

Från havet.

Våren är inne, vilket väl märkes i hammarna. Kusttrafiken är i full gång. En del av sjöfolket avvaktar utvecklingen av fraktmarknaden och andra faktorer, innan de ger sig ut. Även vädret har hittills varit för kallt för mindre kustsegelare. Dock märker man att verksamheten är i gång i vikarna längs kusten. Somliga lasta vet och stock, andra igen potatis för utförsel till Sverige. Priset där torde vara ganska lågt och kommersen följaktligen mindre lönande.

Överhuvudtaget hör man sägas, att kustfarten med de små segelskutorna år från år blir allt sämre och sämre.

Agrarreformen.

II

I samband med indragningen av storhemmanen började en ny period i det estniska folkets historia, främst naturligtvis sett ur ekonomisk synpunkt.

Ett enastående stort arbete förestod. Flera tusenden nya gårdar måste grundas och utbrytas ur jordreserven. Det var ingen småsak, men man förmodade under loppet av självständighetens första 10-årsperiod nästan ordna detta arbete i hela dess utsträckning. Arbetet fortsattes även efteråt, men endast i mindre skala.

Att arbetet som utfördes under den jämförelsevis korta tiden inte är att blygas för visa även siffrorna, enligt vilka ända till 1938 icke mindre än 56.203 nybyggen grundats och planerats. Som jämförelse kunde

kanske anmärkas att det vid självständighetens början, överhuvudtaget fanns 51.640 inlösta gårdar.

Storleken för de nyplanerade gårdarna varierade rätt avsevärt. Antalet gårdar med en storlek av 1 ha var 7938 (14,1%), 1—5 ha — 7898 (12,0%), 5—10 ha — 10160 (18,1%), 10—20 ha — 16239 (28,9%), och över 20 ha — 13968 (24,9%). För att kunna tillfredsställa jordbehovet i så stor utsträckning som möjligt, styckades en stor del av jordreserven i småbruk, men huvudparten styckades i alla fall så, att man ur ekonomisk synpunkt skulle kunna bearbeta jorden på ett vinstgivande sätt.

Med utdelning och styckning av jorden, fingo flera tusenden jordbrukare möjlighet att grunda sig ett hem. Även hantverkare och fiskare erhö

mindre tomter, emedan dessa bedriva jordbruket som binäring. En del av jordreserven, reserverade naturligtvis staten även för egen del, men en del gavs även för befrämjandet av kulturella ändamål, t. ex. till skolor, kommuner, försöksstationer, organisationer o. föreningar m. m.

Agrarreformen kom i egentlig bemärkelse först och främst att bli av enastående betydelse för lantbefolkningen, men även städerna och köpingarna kommo att draga nytta därav. På flera ställen hade godsen omringat städerna och köpingarna, och därmed verkat hämmande på dessas naturliga tillväxt. Agrarreformen försåg även städerna och köpingarna med jord. Därför kan man lugnt påstå, att agrarreformen kom att bli till direkt nytta även för stadsbefolkningen.

Riklig fiskfångst

i Kuressaare.

Under de senaste tiderna har fiskarna kunnat iakttaga riklig tillgång på torsk, medan tillgången på annat slags fisk har varit knapp. Sålunda meddelas det från Saaremaa, att torskfångsten är på god väg att slå alla rekord. En fiskare fångade 1000 stycken torsk på en enda natt.

Dödsdom i

Venevere-affären.

Som läsarna kanske minnas, försökte några män i slutet av november månad förra året begå attentat mot polisen i Venevere. Man hade nämligen uppställt en bomb utanför polisens sovrum, men till all lycka åstadkom explosionen av denna ingen nämnvärd skada.

På torsdagen dömde krigsrätten Aksel Sommerfeld till döden, och hans båda medhjälpare vid attentatförsöket till fängelse på obeständ tid.

“Kalevipoeg” till Lettland

För ungefär en månad tillbaka sålde skeppsrederiet H. D. Schmidt sin passagerarebåt “Vasa” till Lettland. Denna båt torde vara bekant för alla dem som rest mellan Stockholm och Tallinn. Nu hörs det att samma rederi även kommer att sälja den andra veteranen vilken gått på samma linje, nämligen “Kalevipoeg”. Det estniska rederiet begär 60.000 kr. för båten, men letterna äro villiga att betala 50.000 kr. Förhandlingarna pågå.

MILLION

— cykeln

Under juli månad 1937 monterade vi den Hermes herrvelociped, som fick löpande tillverkningsnummer 1.000.000. Hälften av detta antal har försålts under de senaste åren. Ungefärligen varannan svensk cyklist har någon gång under Nymans snart 50-åriga tillvaro varit ägare till en cykel, som leder sitt ursprung från Nymans. Följ deras exempel o. bliv nöjd!

TURISTER: Varje ägare av en Hermes, ny eller gammal, tillförsäkras betydande rabatt vid turistfärd med Sveabolagets ångare under tiden 15 maj — 15 sept. Begär reserabattkort genom våra försäljare. Förteckning över auktoriserade Hermesförsäljare återfinnes Ni på sista sidan i varje del av Rikstelefonkatalogen.

Hermes

CYKELN MED DELAR
AV ROSTFRITT STÅL

A/B NYMANS VERKSTÄDER, UPPSALA
Norra Europas största och ledande velocipedfabrik

Auktoriserad Hermesförsäljare i Estland:
Firma K/M ANTON VILLBERG
Paldiski maantee 5, Tallinn.

Trillingarna dogo.

De trillingar, som föddes i Valgjarve på Estlands frihetsdag, alltså den 24 febr. innevarande år, dogo senaste vecka

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

A. Stahl, ansvarig red.

E. Nyman, red.-sekr.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 ” ” 1:—	1/2 ” ” 2:—

A. STAHL:

SVENSK-ESTNISK RESEPARLÖR.

Den bästa hjälpredan för rikssvenskar på resa i Estland.

Ännu finnes ett begränsat antal ex.

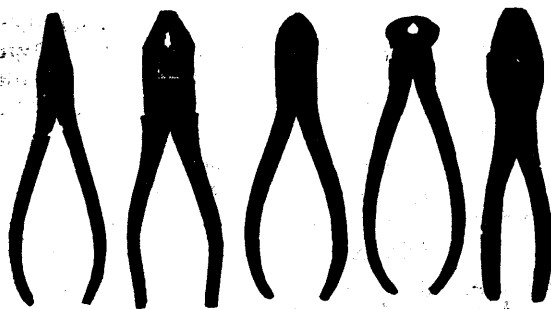
Rekvireras hos Kustbons red.

Pris: 75 cent.

efter hemkomsten från spädbarnshemmet i Tartu, där de vistats sedan födelsen. Barnen blevo antagligen förkylda under hemfärden och insjuknade genast samt dogo till följd av kramp inom ett par dagar.

Tyskland och Skandinavien.

Enligt förljudande skulle Tyskland ha för avsikt att inleda underhandlingar med de skandinaviska staterna om att dessa skulle förhålla sig neutrala i händelse av en europeisk konflikt. De berörda ländernas regeringar torde dock ha för avsikt att sinsemellan grundligt diskutera frågan, innan något definitivt svar avgives.

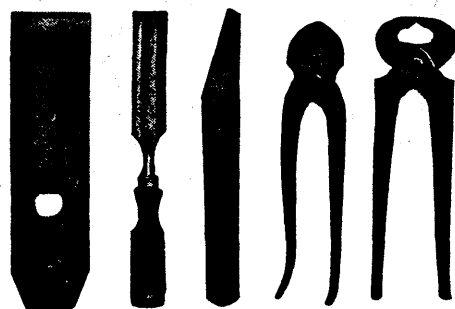

FABRIKSMÄRKE

REPRESENTANT

Fa. NILS OLSGÅRD

PIKK TÄN. 36/14
TALLINN

E. A. BERGS FABRIKS AKTIEBOLAG
ESKILSTUNA